

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angest

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angest", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angest*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 185. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091318672/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angest

- conditio sine qua non*: betingelse uden hvilken ikke, dvs. ufravigelig betingelse. – *Kant*: ifølge K. vækker kunstværket et interesseret behag. – *bindende Mægt*: jf. Matr. 16,19. – p. 142: *SV* III 283. – *Heiberg* ... *Nytaarsgave*: i *Urania* s. 97 ff., jf. note til s. 11. – *nitid*: elegant, fornem, sæt om bogtryk og bogbind. – *Astaxus*: uforskyrrelighed, sindsv. – *kar' exochéu*: i eminent forstand.
- 22 *strid*: i streng forstand. – *Dogme om Engle* ... jf. Karl Hase, *Hyllens redvidens* eller *Dogmatik der evangelisch-lutherischen Kirche* (1828) § 73 ff. og § 38 ff. – *hvin Hvindel* ... hos de græske naturfilosoffer Anaximander og Demokrit (6. og 5. årh. f.Kr.) forbindes verdens opståen med forestillinger om en oprindelig hvirveltilstand. – *Schleiermachers*: Den tyske teolog og filosof Fr. Schleiermacher (1768-1834) polemiserede i sit dogmatiske hovedværk, *Der christliche Glaube* (1821-22), mod den Hegel-påvirkede dogmatik og hævdede, at de dogmatiske begreber kun kan forudsættes, ikke forklares. – *à tout prix*: for enhver pris. – *Conspicentis*: begær.
- 23 *proté philosophia*: den første filosofi. Se Aristoteles' *Metafysik* 1026 a, hvor den første filosofi også kaldes den teologiske. – *Schelling*: i Berliner Forelæsningerne 1841-42, som S.K. horte, jf. *Pap.* III C 27 (i XIII), s. 277. – *Erindringer* ... Ifølge Platon var det muligt for mennesket at have sig over den jordiske sansverden og nå frem til det egentlige, ideerne, ved at *erindre* den oprindelige idealtilstand, som det kom fra. For den græske idealisme gælder det, at mennesket ejer sandheden og blot skal blive sig den bevidst. Modsat gælder det i den kristne opfatelse, at mennesket fundamentalt befinder sig i synd og usandhed, og at tilgivelsen og sandheden skal skænkes det udefra, af Gud. Dette forudsætter den *transcendente* bevægelse, *Cjentagelsen*, hvor den konflikt, som mennesket kom ud i ved at erkende, at det befandt sig i usandhed, overvindes – og livet dermed genvindes som nyt og positivt – ved den menneskeligt set absurde tro på det umulige, dvs. på at det, der er umuligt for mennesker, er muligt for Gud. – *secunda philosophia*: den anden filosofi. – *reprimere*: trænges tilbage.
- 24 *Skuffelse*: illusion. – *en ældre Philosophie*. Leibniz, *Opera philosophica*, udg. J.E. Erdmann, I, Berlin 1840, s. 78: «Gud eksisterer med nødvendighed, dersom han blot antages at være mulig».
- 25 *Archimedes*: Under Syrakus' erobring, 212 f.Kr., fortsatte matematikeren A. uanfægtet med at tegne geometriske figurer i sandet og i stedet derfor livet. – *Man har kaldet Psychologen* ... I sin *Encyclopædie der philosophischen Wissenschaft* § 387 ff. skelner Hegel mellem videnskaber om den subjektive ånd (antropologi, fænomenologi, psykologi), om den objektive ånd (retslære, morallære, sædelighedslære) og om den absolutte ånd (kunst, religion, filosofi). Hans elev Karl Rosenkranz (1805-79) skrev *Psychologie oder die Wissenschaft vom subjektiven Geiste*, Königsberg 1837, som S.K. senere henviser til.
- 26 *Caput*: hovedafsnit, kapitel. – *retrogradt*: tilbageskridende. – *donum divini-*